

Zajištění & promlčení pohledávek

Mgr. Ing. Marek Švehlík

25. listopadu 2015

SAMAK
právo daně

Obsah

I. Představení kanceláře

1. Kdo jsme?
2. Zaměření kanceláře - Právo
3. Zaměření kanceláře - Daně

II. Tým SAMAK

1. Společníci SAMAK

III. Zajištění & Promlčení pohledávek

1. Promlčení
2. Prekluze
3. Zajištění a utvrzení dluhu
4. Jistota
5. Zástavní právo
6. Zadržovací právo
7. Ručení
8. Finanční záruka
9. Zajišťovací převod práva
10. Dohoda o srážkách
11. Smluvní pokuta
12. Uznání dluhu

SAMAK
právo daň

I. Představení kanceláře

1. Kdo jsme?

- Stabilní česká kancelář založená v roce 2012 spojením dvou advokátních kanceláří
- Mnohaletá praxe z předních českých a mezinárodních advokátních kanceláří (White & Case, Rodl & Partner, KPMG Legal, Wolf Theiss)
- Od března 2015 vznik **poradenské skupiny SAMAK** poskytující právní i daňové služby
- Tým 20 profesionálů poskytujících komplexní právní a daňové služby

2. Zaměření kanceláře - Právo

- **Podpora v podnikání a správa majetku** (příprava smluv, právo obchodních společností, závazkové právo, pracovní právo, IT/IP právo)
- **Fúze a akvizice, restrukturalizace** (strukturování transakcí a restrukturalizací, příprava smluv, právní prověrky cílových společností)
- **Bankovníctví, finance, leasing** (příprava a vyjednávání úvěrových a jiných obdobných smluv a související smluvní dokumentace)
- **Nemovitosti a stavební právo** (koupě a prodeje nemovitostí, výstavba, nájemní vztahy)
- **Sporná agenda, správa pohledávek** (komplexní vedení sporů, individuální a hromadná správa pohledávek)

3. Zaměření kanceláře - Daně

- **Poradenské služby při transakcích** (posouzení smluv a transakcí z daňového pohledu, komplexní podpora při M&A projektech)
- **Daňové plánování & daňová optimalizace**
- **Daňová přiznání** (daň z příjmů právnických a fyzických osob, DPH a ostatní daně)
- **Daňové kontroly & finanční úřady** (komplexní podpora klientů v průběhu daňových kontrol - zastupování ve veškerých daňových záležitostech klientů před finančními úřady, optimalizace postupu při daňových kontrolách)
- **Mezinárodní zdanění** (komplexní poradenské služby v oblasti daňových dopadů přeshraničních transakcí)
- **Transferové ceny**
- **Účetní poradenství** (revize a rekonstrukce účetnictví, zpracování účetních závěrek a výročních zpráv)

SAMAK

právo daňe

II. Tým SAMAK

1. Společníci SAMAK

Mgr. Ing. Zdeněk Mikuláš
Zakládající společník

Advokát s dlouhodobou zkušeností v oblasti korporátního práva, M&A, korporátních restrukturalizací, finančního práva a blokových prodejů a správy pohledávek.

Mgr. Ing. Marek Švehlík
Zakládající společník

Advokát s dlouhodobou zkušeností v oblasti práva obchodních společností se zaměřením na corporate governance a restrukturalizace podniků, civilní a trestní řízení, daňové právo a soutěžní

Ing. Ondřej Havle
Partner a daňový poradce

Daňový poradce a partner kanceláře zodpovědný za poskytování daňových a účetních služeb. Ve své praxi se specializuje zejména na daň z příjmů, DPH a problematiku mezinárodního zdanění.

Tým **30** profesionálů

20 expertů **1** poradenská
skupina

Odpořědnost
Spolehlivost
Profesionalita

SAMAK
právo daň

III. Zajištění & Promlčení pohledávek

1. Promlčení

Základní principy

- vigilantibus iura scripta sunt x princip právní jistoty
- pokud právo není vykonáno v zákonem stanovené promlčecí době, promlčí se a dochází k jeho oslabení (naturální obligace)
- o vznesení námitky promlčení rozhoduje sama povinná osoba
- soud na námitku promlčení musí nárok zamítnout

1. Promlčení (pokrač.)

Základní principy

- soud k námitce promlčení nepřihlédne:
 - námitku promlčení nelze uplatnit kdykoliv během soudního řízení
 - námitka promlčení může být zneužitím práva
 - vracení plnění ze vzájemných vztahů
 - vzájemné pohledávky a započtení

1. Promlčení (pokrač.)

Základní principy

- forma námitky promlčení
- námitku může vznést pouze dlužník (právní nástupce a ručitel)
- mnohost dlužníků:
 - dělitelné závazky
 - solidární závazky
 - nedílné závazky

1. Promlčení (pokrač.)

Dosavadní právní úprava

- různá úprava promlčení dle ObchZ a OZ
- různý okruh promlčovaných práv dle ObchZ a OZ
- promlčecí doba je 3letá (OZ), resp. 4letá (ObchZ)
- subjektivní x objektivní promlčecí doba
- kogentní úprava
- námitky promlčení se nelze předem vzdát

1. Promlčení (pokrač.)

- změna v terminologii: promlčecí lhůta x promlčecí doba
- vzdání se námitky promlčení:
 - nelze se vzdát námitky promlčení předem
 - dlužník se však může vzdát práva vznést námitku až poté, co mohl namítnout promlčení poprvé
- majetková práva se promlčují, nemajetková (osobní) práva nikoliv
- nepromlčitelná majetková práva:
 - výživné
 - vlastnické právo, právo na rozdělení společné věci, právo nezbytné cesty, právo na vykoupení reálného věcného břemene

1. Promlčení (pokrač.)

- zvláštní úprava promlčení pro některá majetková práva:
 - zástavní právo – nepromlčí se dřív než zajištěná pohledávka
 - zadržovací právo – nepromlčí se, dokud má věřitel věc u sebe
 - zajišťovací převod práva – promlčení pohledávky není důvod pro zpětný převod
- změna v případě nároku na vydání dědictví – dle NOZ se nově nepromlčuje (odstranění dosavadního konfliktu)

1. Promlčení (pokrač.)

Počátek promlčecí lhůty

- promlčecí lhůta počíná běžet ode dne, kdy právo mohlo být poprvé uplatněno u příslušného orgánu veřejné moci, což je okamžik, kdy se oprávněná osoba **dozvěděla o okolnostech** rozhodných pro počátek běhu promlčecí lhůty, **anebo kdy se o nich dozvědět měla a mohla**

Subjektivní lhůta

Kdy se oprávněná osoba o svém právu a okolnostech potřebných pro uplatnění svého práva dozvěděla

Objektivní lhůta

Kdy se tak dozvědět měla a mohla

1. Promlčení (pokrač.)

Obecná délka promlčecí lhůty

- obecným pravidlem je, že subjektivní promlčecí lhůta trvá 3 roky a objektivní lhůta trvá 10 let
- **zásadní změna** - se zřetelem k zásadě autonomie vůle smluvních stran zvolil zákonodárce liberální přístup **a smluvní strany si tak mohou ujednat zkrácení či prodloužení promlčecí lhůty**
- ujednaná promlčecí lhůta nesmí být kratší než jeden rok a delší než patnáct let
- **důraz** na ochranu slabší smluvní strany

1. Promlčení (pokrač.)

Promlčení náhrady škody / újmy / bezdůvodného obohacení

- **neúmyslně způsobená škoda:**
 - subjektivní lhůta 3 roky, běží od vědomosti o škodě a osobě povinné k náhradě, lze ji změnit
 - objektivní lhůta 10 let od vzniku škody
- **úmyslně způsobená škoda:**
 - subjektivní lhůtu nelze zkrátit
 - objektivní lhůta 15 let od vzniku škody

1. Promlčení (pokrač.)

Promlčení náhrady škody / újmy / bezdůvodného obohacení

- **škoda na životě, zdraví a svobodě**
 - subjektivní lhůtu nelze zkrátit
 - objektivní lhůta neběží
- **nároky na odčinění nemajetkové újmy** – stejné principy
- **bezdůvodné obohacení** – stejné principy

1. Promlčení (pokrač.)

Další případy zvláštních promlčecích lhůt

- **práva zapsaná do veřejného seznamu** se promlčí ve lhůtě 10 let ode dne kdy mohly být uplatněny poprvé
- **právo na náhradu škody způsobené vadou výrobku** se promlčí ve lhůtě 10 let ode dne uvedení na trh
- **práva z dopravy** se promlčí ve lhůtě 1 roku, pokud byla uplatněna včas u dopravce (6 měsíců)

1. Promlčení (pokrač.)

Další případy zvláštních promlčecích lhůt

- **právo na uzavření SoSB** soudem se promlčí do 1 roku od uplynutí lhůty k uzavření SoSB
- **právo na zaplacení uznaného dluhu** se promlčí do 10 let ode dne, kdy k uznání dluhu došlo
- **právo na zaplacení soudem přiznaného dluhu** se promlčí do 10 let ode dne právní moci rozhodnutí
- **pokud dluh přejde na dědice dlužníka nebo dojde k obnovení právnické osoby**, skončí promlčení lhůta nejdříve 6 měsíců od potvrzení dědictví / obnoveného zápisu do OR

1. Promlčení (pokrač.)

Stavění promlčecí lhůty

- NOZ přebírá řadu stávajících ustanovení, která upravují běh či stavění promlčecí lhůty
- stavění běhu promlčecí doby v případě **uzavření dohody o mimo-soudním vyjednávání stran** a v případě **uplatnění práva u orgánu veřejné moci**
- u shora uvedených dvou případů platí, že pokračuje-li běh promlčecí po odpadnutí těchto překážek, **neskončí promlčecí lhůta dříve než za šest měsíců ode dne, kdy začala znovu běžet**
- **Hrozba a omyl na straně věřitele a vis mayor staví promlčení lhůtu**

1. Promlčení (pokrač.)

Běh nové promlčecí lhůty

- nová lhůta běží při uznání dluhu a při přiznání práva rozhodnutím osudu
- uznat dluh i přiznat právo rozhodnutím lze **i v případě, že došlo k promlčení práva** promlčení práva tedy nebrání, aby byl uznán dluh nebo přiznáno rozhodnutím právo
- obnovením nároku počne běžet zcela nová promlčecí lhůta ode dne, kdy k uznání dluhu došlo

2. Prekluze

- zatímco promlčení představuje ztrátu nároku, **prekluze znamená zánik práva**
- zachována platná právní úprava (pouze změna terminologie)
- podstata tedy zůstává: nebylo-li právo vykonáno ve stanovené lhůtě, zanikne jen v případech výslovně stanovených zákonem
- k zániku práva soud přihlíží z úřední povinnosti
- ustanovení NOZ o běhu promlčecí lhůty platí obdobně i pro lhůtu prekluzivní

3. Zajištění a utvrzení dluhu

- **zajištění dluhu**
 - zaváže-li se třetí osoba věřiteli za dlužníkovu plnění nebo
 - dá-li třetí osoba majetkovou jistotu, že dlužník dluh splní
 - zřídí-li dlužník věřiteli výhradní právo ke svému majetku
 - **jistota, ručení, finanční záruka (dnes bankovní záruka), zajišťovací převod práva, dohoda o srážkách, zástavní právo**
- **utvrzení dluhu**
 - **ujednáním smluvní pokuty nebo**
 - **uznáním dluhu**

3. Zajištění a utvrzení dluhu (pokrač.)

- **korporátní aspekty zajištění:**
 - zrušení § 196a ObchZ
 - § 54 ZOK – ustanovení o střetu zájmů
 - § 48 ZOK – neplatnost právních jednání učiněných bez souhlasu nejvyššího orgánu
 - § 244 ZOK – nicotnost právních jednání zvýhodňujících některé akcionáře

4. Jistota

- **pokles ceny jistoty**
 - na žádost věřitele musí dlužník jistotu přiměřeně doplnit
 - jinak se nezajištěná část pohledávky stane splatnou
- **jistotu** lze dát např. zřízením zástavního práva nebo způsobilým ručitelem
- nikdo není povinen **přijmout věc jako jistotu** do částky vyšší, než kolik činí **2/3 obvyklé ceny věci**

4. Jistota (pokrač.)

- má se za to, že dostatečná jistota je:
 - stavební pozemek je dostatečná jistota do 1/2 obvyklé ceny (platí i pro nemovitou věc sloužící k podnikání a právo stavby, bude-li stavební plat splacen nejpozději pět let před zánikem práva stavby)
 - cenný papír s bezpečným výnosem – do 3/4 obvyklé ceny
 - vklady v bankách a spořitelnách – do výše pojištění

4. Jistota (pokrač.)

- **jistota zajišťuje také úroky dluhu**
- **pořadí uspokojení z jistoty – 3 skupiny**
 - věřitelé zajištění věcným právem zapsaným ve veřejném seznamu nebo v rejstříku zástav
 - věřitelé zajištění věcným právem nezapsaným ve veřejném seznamu nebo v rejstříku zástav
 - věřitelé zajištění závazkovým právem

5. Zástavní právo

- nesplní-li dlužník dluh, může s věřitel uspokojit z výtěžku zpeněžení zástavy
- smluvní zákaz zastavení
 - smluvní zákaz zastavení má účinky vůči třetí osobě jen, je-li zapsán do rejstříku zástav nebo do veřejného seznamu nebo byl-li ji znám → nutná kontrola veřejných rejstříků (ujednání součástí společenské smlouvy zapsané ve Sbírce listin)
- předmět zástavního práva
 - každá obchodovatelná věc
 - věc, k níž bude vlastnické právo nabyto až v budoucnu (financování nákupu nemovitosti)
 - nebo k věci, která vznikne v budoucnu
 - souhlas vlastníka u věcí zapsaných ve veřejném seznamu, rejstříku zástav

5. Zástavní právo (pokrač.)

- zajištěný dluh:
 - dluh do dohodnuté výše
 - dluh do výše, která bude určena později
 - dluh podmíněný
 - dluh, který má vzniknout v budoucnu
 - dluhy určitého druhu vznikající v určité době
 - dluhy různého druhu vznikající z téhož právního důvodu

5. Zástavní právo (pokrač.)

- **hmotné movité věci:**
 - zápisem do veřejného seznamu, jeli věc zapsána ve veřejném seznamu
 - veřejnou listinou a zápisem do rejstříku zástav
 - písemnou smlouvou
 - předáním zástavnímu věřiteli nebo 3. osobě
 - označením štítkem
- **nehmotné movité věci :**
 - zápisem do veřejného seznamu, jeli věc zapsána ve veřejném seznamu
 - veřejnou listinou a zápisem do rejstříku zástav
 - písemnou smlouvou

5. Zástavní právo (pokrač.)

- **nemovitost nezapsaná ve veřejném seznamu**
 - veřejná listina zapisovaná do rejstříku zástav
- **nemovitost zapsaná ve veřejném seznamu**
 - písemná smlouva
- **závod a věci hromadné**
 - veřejná listina zapisovaná do rejstříku zástav
- **podíl v korporaci**
 - omezení pro zastavení stejná jako u převodu
 - ZP vzniká zápisem do veřejného seznamu

5. Zástavní právo (pokrač.)

- **cenný papír**
 - předáním zástavnímu věřiteli
 - CP na řad - rubopisem
 - předáním třetí osobě – písemná smlouva
 - CP na doručitele - zápisem do rejstříku zástav
- **zaknihovaný cenný papír/zastavení účtu ZCP**
 - vzniká zápisem na účtu vlastníka
- **pohledávka**
 - jen postupitelné pohledávky
 - písemnou smlouvou
 - zápisem do rejstříku zástav

5. Zástavní právo (pokrač.)

- zakázaná ujednání:
 - např. že dlužník nesmí zástavu vyplatit
 - novinkou je, že si věřitel může ponechat zástavu za libovolnou nebo určenou cenu (doposud **propadná zástava** vyloučena)
- výkon zástavního práva:
 - zpeněžení ve veřejné dražbě
 - zpeněžení zástavy soudním prodejem
 - jiným písemně dohodnutým způsobem
 - náklady výkonu hradí dlužník

5. Zástavní právo (pokrač.)

- **postup při přímém prodeji:**
 - oznámení zahájení výkonu
 - Arestatorium
 - Respirium
 - odborná péče
 - zástavní dlužník musí poskytnout součinnost
 - vyúčtování prodeje
- **kolize více zástavních práv**
 - 1. priorita zapsaných ZP, 2. časová priorita
 - oznámení o zahájení výkonu; seniornější zástavní věřitel může zahájit výkon sám

5. Zástavní právo (pokrač.)

- zánik ZP při převodu zástavy:
 - movitá věc nezapsaná ve veřejném seznamu nebo rejstříku zástav, nabyvatel v dobré víře
 - věc hromadná – převod v rámci obvyklého obchodního styku
- **uvolnění zástavního práva**
- **záměna zástavního práva**

6. Zadržovací právo

- jen věci movité, které má věřitel u sebe
- oznámení o uplatnění zadržovacího práva
- výkon zpeněžením jako u zástavního práva
- zadržovací právo má přednost před zástavním právem

7. Ručení

- závazek k uspokojení dluhu v případě, **že jej dlužník nesplní**
- věřitel musí ručitele přijmout
- ručitelské prohlášení musí být **písemné**
- ručení **jen za platný dluh**, ledaže je dluh neplatný kvůli nezpůsobilosti se zavazovat
- **částečné plnění na částečně zajištěný dluh rozsah** ručení nesnižuje, dokud zůstává dluh nesplněn v zajištěné výši
- podmínkou pro uplatnění ručení je **dodatečná výzva dlužníkovi**

7. Ručení (pokrač.)

- **obrana ručitele**
 - může odepřít plnění, pokud věřitel zavinil nesplnění dluhu dlužníkem
 - má k dispozici stejné námitky jako dlužník
- před promlčením zajištěného dluhu se **ručení nepromlčí**
- **uznání zajištěného dluhu** je vůči ručiteli účinné jen s jeho souhlasem
- **zaniká** se zánikem zajištěného dluhu (s výjimkou nemožnosti plnění a zániku dlužníka – PO)
- při **více ručitelích** každý odpovídá za celý dluh

8. Finanční záruka

- **prohlášení výstavce v záruční listině** o náhradním uspokojení věřitele při nesplnění dluhu nebo splnění jiné podmínky
- **bankovní záruka** – výstavcem je banka nebo SaÚ družstvo
- **záruční listina** musí být písemná
- **potvrzení finanční záruky** jiným výstavcem – právo lze uplatnit vůči kterémukoliv z výstavců
- **námítky výstavce** – jen ty uvedené v záruční listině
- **částečné plnění na částečně zajištěný dluh** nesnižuje rozsah finanční záruky

8. Finanční záruka (pokrač.)

- **výzva k plnění** výstavci musí být **písemná**
- **postoupení práv**
 - postoupení práva na plnění
 - postoupení práva na uplatnění finanční záruky (zahrnuje i právo na plnění)
- **omezení platnosti finanční záruky** – musí být uplatněna v této době
- **regres** výstavce vůči příkazci – příkazce nemůže proti výstavci uplatnit námitky, které nemohl uplatnit výstavce

9. Zajišťovací převod práva

- zajištění dluhu dočasným **převodem práva dlužníka nebo třetí osoby**
- převod s **rozvazovací podmínkou**, že dluh bude splněn, **nesplněním zajištěného dluhu** se stává převod nepodmíněným
- **věc zapsaná do veřejného seznamu** – vznik zajištění zápisem do tohoto seznamu

10. Dohoda o srážkách

- **Ize využít** (nadále zůstává v platnosti právní úprava obsažená v ZP)
 - mzda a plat
 - odměna ze smlouvy o výkonu závislé práce
 - náhrada mzdy nebo platu
 - jiné příjmy, se kterými se pro účely výkonu rozhodnutí nakládá jako se mzdou a platem
- dohoda vyžaduje **souhlas zaměstnavatele**, pokud nezajišťuje nároky zaměstnavatele
- postihnout lze jen **polovinu příjmů**

11. Smluvní pokuta

- sjednána pro případ **porušení smluvní povinnosti**
- **peněžitá i nepeněžitá**
- zaplacením není dotčena **povinnost splnit dluh**
- **paušalizovaná náhrada škody**
- soud má právo **moderovat** nepřiměřeně vysokou smluvní pokutu

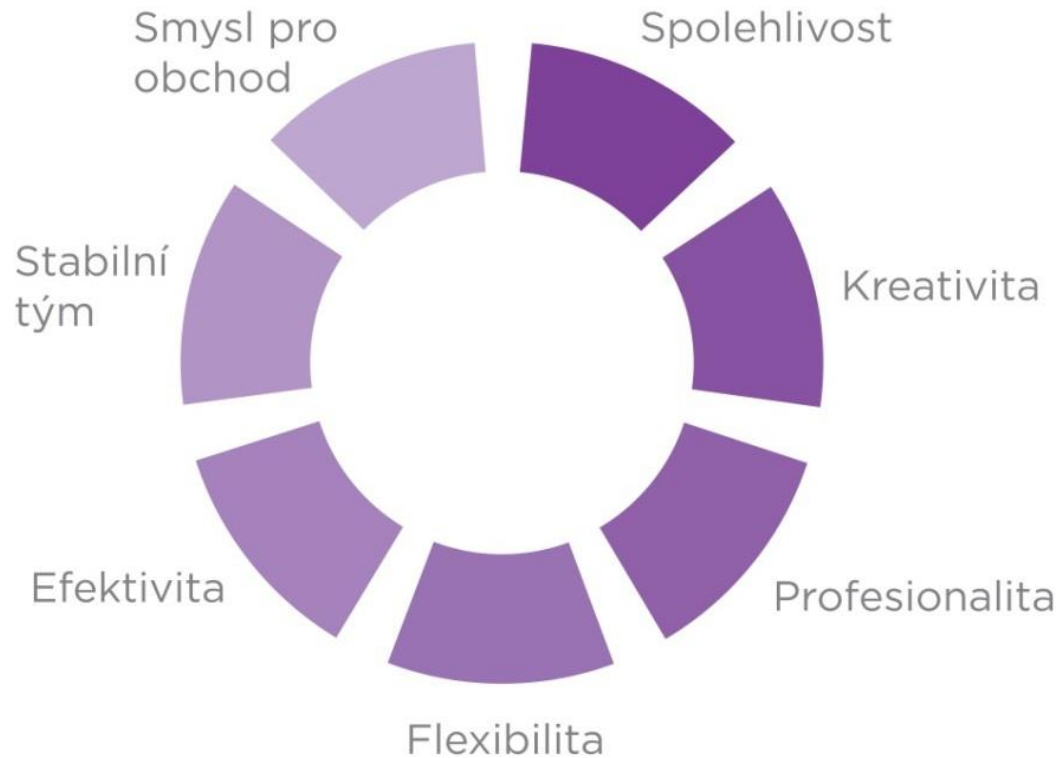

12. Uznání dluhu

- uznání co do **důvodu a výše**
- **písemně**
- důsledkem je **domněnka**, že dluh v rozsahu uznání trvá
- **faktické uznání**
 - placení úroků je uznáním dluhu ohledně částky, ze které se úroky platí
 - částečné plnění dluhu může mít účinky uznání zbytku dluhu
 - neplatí, pokud je již dluh promlčen

Děkuji za pozornost!

SAMAK
právo daně

SAMAK právo & daně

Mgr. Ing. Marek Švehlík

Purkyňova 74/2

110 00 Praha 1

Tel.: +420 603 170 109

E-Mail: marek.svehlik@samak.cz

SAMAK
právo daně